

Marek Zielinski*

Krzysztof Liedel, Andrzej Mroczek, *Terror w Polsce – analiza wybranych przypadków*

[Difin: Warszawa 2013, 196 s.]

Krzysztof Liedel i Andrzej Mroczek są autorami mającymi znaczne doświadczenie zarówno praktyczne jako funkcjonariusze Policji i członkowie kilku gremiów do walki z przestępczością i terroryzmem, jak i teoretyczne (w tym również naukowo-dydaktyczne) z przedmiocie terroryzmu krajowego i międzynarodowego oraz jego zwalczania z perspektywy bezpieczeństwa narodowego i bezpieczeństwa wewnętrznego¹. Z ich wieloaspektowego doświadczenia profituje czytelnik w monografii, w której główny punkt ciężkości leży w analizie wybranych przypadków terrorystycznych w Polsce. O ile w rozdziale trzecim autorzy podejmują się analizy przypadków terroryzmu na terytorium naszego kraju, o tyle już w samym wstępie trafnie dostrzegają oni szerszy problem zdecydowanie wychodzący poza granice Rzeczypospolitej Polskiej. Chodzi tu o obywateli polskich, którzy zginęli podczas zamachów m.in. na World Trade Center w Nowym Jorku w dniu 11 września 2001 r., na wyspie Bali w dniu 12 października 2002 r., w Madrycie w dniu 11 marca 2004 r., w Londynie w dniu 7 lipca 2005 r. i innych (s. 8). W tym kontekście cenne są spostrzeżenia, że nie wszystkie przypadki przestępstw terrorystycznych dokonanych na terytorium naszego kraju zostały wykryte, a ich sprawcy ujęci, bowiem „Polska może być wykorzystywana jako zaplecze logistyczne czy organizacyjne dla zamachów terrorystycznych” (s. 7).

* Dr, adiunkt w Wyższej Szkole Handlowej im. Bolesława Markowskiego w Kielcach.

¹ Krzysztof Liedel jest autorem lub współautorem, redaktorem lub współredaktorem kilkunastu monografii z obszaru tematyki okoloterrorystycznej, które zostały wydane w latach 2003–2013. Szerzej o autorze zob. <http://www.liedel.pl>.

Recenzowana książka składa się z trzech rozdziałów. Po wprowadzeniu do metodologii trzech zjawisk terroru kryminalnego, terroryzmu i przestępczości zorganizowanej w rozdziale pierwszym (s. 9–32), autorzy przechodzą w rozdziale drugim do problemu systemu i podmiotów odpowiedzialnych za zwalczanie terroryzmu kryminalnego i zagrożeń terrorystycznych w Polsce (s. 33–52), aby ostatecznie zając się bliżej wybranymi przypadkami terroru kryminalnego i terroryzmu w Polsce w rozdziale trzecim (s. 53–187). Pracę poprzedza krótkie wprowadzenie (s. 7–8) i zakończenie (s. 188–189).

W związku z tym, że przestępczość zorganizowana wykorzystuje w Polsce metody terroru kryminalnego, które nieodłącznie kojarzą się pod względem taktycznym z metodami wykorzystywanymi przez ugrupowania terrorystyczne (s. 7), konieczne okazało się w rozdziale pierwszym wprowadzenie do podstawowych zagadnień związanych z terroryzmem, terrorem kryminalnym i przestępczością zorganizowaną (s. 8), co ma miejsce w następujących podrozdziałach: terror kryminalny jako narzędzie przestępczości zorganizowanej (s. 10–16), terroryzm (s. 17–29), powiązania pomiędzy terroryzmem a terrorem kryminalnym (s. 29–32). Odwołując się do faktów z ostatnich kilkunastu lat, autorzy upatrują dynamiczny wzrost zagrożeń asymetrycznych o charakterze wewnętrznym, transgranicznym i globalnym, które stanowią wyzwanie dla służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo poszczególnych państw. Wśród tych zagrożeń asymetrycznych najbardziej dominują terroryzm i terror kryminalny w powiązaniu z przestępczością zorganizowaną (s. 9).

Przedmiotem rozważań rozdziału drugiego – *System i podmioty odpowiedzialne za zwalczanie terroryzmu kryminalnego i zagrożeń terrorystycznych w Polsce* – są: po pierwsze, system antyterrorystyczny w Polsce skoncentrowany wokół wielu służb i instytucji oraz podmiotów kontrolno-koordynujących (s. 33–43); po drugie, Policja polska w zwalczaniu aktów terroru kryminalnego i terroryzmu wraz z międzynarodową współpracą tej formacji (s. 43–51); po trzecie, fizyczne zwalczanie aktów terroru kryminalnego i terroryzmu za pomocą centralnej specjalnej jednostki interwencyjnej w formie Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji oraz działających przy Komendach Wojewódzkich Policji policyjnych jednostek kontrterrorystycznych w postaci Samodzielnych Pododdziałów Antyterrorystycznych i Sekcji Antyterrorystycznych (s. 51–52).

Rozdział trzeci jest podzielony na trzy podrozdziały. Pierwszy z nich (s. 53–63) dotyczy przeglądu incydentów terroru bombowego w latach 90. XX w. i na początku XXI w. Do czasu przekształceń ustrojowych w 1989 r. w Polsce zamachy o charakterze terrorystycznym i akty terroru kryminalnego występowały – zdaniem autorów – jedynie incydentalnie (s. 54). Początek polskiego terroru kryminalnego datują oni na dzień 7 czerwca 1990 r. w kontekście wydarzeń w trzech punktach Gdańska, gdzie to eksplodowały samodiałowe ładunki wybuchowe (s. 53). Ich rozważania w tym podrozdziale wieńczy 2008 r. W drugim podrozdziale (s. 63–70) autorzy zajmują się wprowadzeniem cywilnych statków powietrznych z punktu widzenia polskich doświadczeń w związku z wydarzeniami globalnymi z położeniem akcentu na lata 70. i 80. XX w. Trzeci i najdłuższy podrozdział (s. 71–187) stanowi studium przypadku, poczynsz od sprawy Abu Dauda i echami międzynarodowego terroryzmu na terytorium Polski w tle XX Letnich Igrzysk Olimpijskich w Monachium w 1972 r., a skończywszy na zamachu bombowym na konstytucyjne organy Rzeczypospolitej Polskiej w 2012 r.

Należy podać w wątpliwość przyjęte przez autorów propozycje ekspozycji treści oraz zdolność do syntetyzowania i wyprowadzania wniosków na podstawie przytaczanych w książce przypadków. Wybitnie potwierdza to np. z jednej strony co najwyżej zasygnalizowanie tematu terroryzmu wobec polskich obywateli poza granicami Rzeczypospolitej (s. 8), z drugiej strony niezmiernie duża szczegółowość opisu poszczególnych zamachów terrorystycznych na terytorium Polski (s. 71–187). W nawiązaniu do ostatniej kwestii brakuje w tej części pracy syntezy dotyczącej zarówno poszczególnych zamachów terrorystycznych, jak i wszystkich omawianych zamachów jako pewnej całości.

Niewątpliwie cenne okazałyby się w recenzowanej książce stosowne indeksy (w szczególności indeks rzeczowy), ułatwiający czytelnikowi znalezienie szukanych treści. Warto by ponadto zastanowić się w kolejnym wydaniu nad podsumowaniem poszczególnych tez pracy w zakończeniu, a także nad angielskim streszczeniem zasadniczych jej tez. To ostatnie pomogłoby czytelnikom niepolskojęzycznym i wniosłoby doniosły wkład w międzynarodową wymianę doświadczeń w zwalczaniu terroryzmu. Pewny niedosyt czuje się, przeglądając relatywnie rzadkie przypisy i dość skromną bibliografię, skoro na temat ten napisano w istocie rzeczy wiele². Dużo więcej można było się też spodziewać po zakończeniu pracy, ponieważ w tej części pracy nie dokonano ani rekapitulacji wniosków, ani nie odniesiono się wprost do tezy postawionej na wstępie książki. Jest to zarzut o tyle istotny, że krótko mówiąc – zakończenie nie wnosi do książki żadnych treści poznawczych.

Podsumowując, recenzowana książka to studium przypadku terroryzmu w Polsce, która zapewne wnosi istotny przyczynek w przybliżeniu tego problemu z polskiej perspektywy i stanowi cenne uzupełnienie dotychczasowego piśmiennictwa w tej materii³. Jest ono z całą pewnością w polu zainteresowania studentów głównie na kierunku studiów bezpieczeństwo wewnętrzne w zakresie zwłaszcza dwóch przedmiotów kierunkowych: zwalczanie terroryzmu i współczesne zagrożenia terroryzmem⁴. Znikome znaczenie tej monografii dla studentów prawa należy upatrywać w tym, że autorzy odnoszą się w tej pracy bardzo powierzchownie do problematyki okołokarnistycznej⁵.

² Tytułem przykładu patrz przypis nr 3.

³ W tym temacie stanowi jedyną monografię, mimo że w ostatnich trzech latach zostały napisane liczne rozprawy z zakresu terroryzmu w Polsce, wśród których na szczególną uwagę zasługują w pierwszym rzędzie następujące książki: Agata Furgala (red.), *System ochrony antyterrorystycznej w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem aspektów komunikacji ze społeczeństwem za pośrednictwem mediów i organizacji pozarządowych a rozwiązania prawno-organizacyjne w zakresie uprawnień środków masowej komunikacji*, Szczytno: Wyższa Szkoła Policji 2011, ss. 191; Adrian K. Siadkowski, *Przeciwdziałanie zagrożeniom terrorystycznym w lotnictwie cywilnym w Polsce*, Poznań: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa 2011, ss. 184; Jerzy Szafranski, Krzysztof Liedel (red.), *Problemy prawno-organizacyjne zwalczania terroryzmu w Polsce*, Szczytno: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji 2011, ss. 287; Waldemar Zubrzycki (red.), *Przeciwdziałanie zagrożeniom terrorystycznym w Polsce*, Warszawa: Jografika Studio Wydawnicze, 2011, ss. 348; Tomasz Bąk (red.), *Przeciwdziałanie zagrożeniom terrorystycznym podczas imprez masowych w aspekcie EURO 2012*, Kraków: Konsorcjum Akademickie etc. 2012, ss. 431; Janusz Falecki, *Zarządzanie kryzysowe w teorii i praktyce*, cz. 1: *Pojęcia – zagrożenia* – system, Kielce: WSH 2012, ss. 150; Jarosław Cymerski, *Terroryzm a bezpieczeństwo Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa: Oficyna Wydawnicza Rytm 2013, ss. 239. Zob. również NN, *Terror w Polsce – analiza wybranych przypadków*, „e-Terroryzm.pl” 3/2013, s. 64–65.

⁴ Zob. standardy kształcenia dla kierunku studiów: bezpieczeństwo wewnętrzne (studia pierwszego stopnia i studia drugiego stopnia) dostępne na http://www.nauka.gov.pl/g2/orgynal/2013_05/7754bfb22fbd8c49d532d9e881dafef4.pdf.

⁵ Ma to miejsce w zasadzie wyłącznie na s. 13–14, 25–26, 34–37, gdzie zdecydowanie brakuje rzeczowej i wnikliwej dogmatycznej analizy przytaczanych przepisów prawa karnego materialnego i procesowego w aspekcie prawa polskiego i prawa międzynarodowego.